

logical approach to the integrated assessment of the marketing company]. *Teoretychni i praktychni aspekty ekonomiky ta intelektualnoi vlasnosti* vol. 1, no. 2 (2012): 134-138.

Koiuda, V. O., and Mazko, T. I. "Udoskonalennia orhanizatsii obrobky informatsii shchodo systemy marketynhu promyslovoho pidpriemstva" [Improving the organization of information on marketing system of industrial enterprise]. *Zbirnyk naukovykh prats Ch-DTU. Seriya: Ekonomichni nauky*, vol. 1, no. 32 (2012): 90-94.

Lylyk, I. V. "Rynok marketynhovykh doslidzhen v Ukraini 2010: ekspertna otsinka ta analiz UAM" [Market Research Market in Ukraine 2010: expert judgment and analysis UMA]. *Marketynh v Ukraini*, no. 2 (2011): 9-15.

Mazko, T. I. "Teoretyko-metodolohichni pidkhody do formuvannia systemy marketynhu na pidpriemstvi" [Theoretical

and methodological approaches to the formation of marketing at the company]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*, no. 42 (2011): 258-260.

Petrovych, I. M. "Osnovni aspekty adaptatsii mashynobudivnykh pidpriemstv do zmin zovnishnyoho seredovyscha v umovakh rynkovykh transformatsii" [Key aspects of adaptation engineering enterprises to external changes in the conditions of market transformation]. <http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/.../32.pdf>

Shapurov, O. O. "Stan i tendentsii rozvytku mashynobuduvannia" [Status and trends of engineering]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 3 (2009): 57-63.

Zhytnyk, O. "Marketynhovi doslidzhennia v Ukraini: tendentsii ta prohnozy" [Marketing research in Ukraine: trends and forecasts]. *Marketynh v Ukraini*, no. 1 (2011): 12-15.

УДК 005.03+005934

СУТНІСТЬ ТА СКЛАДОВІ ЕЛЕМЕНТИ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

© 2014 ШАТОХІН А. Л., ІГНАШКІНА Т. Б.

УДК 005.03+005934

Шатохін А. Л., Ігнашкіна Т. Б. Сутність та складові елементи механізму управління економічною безпекою підприємства

У статті проведений аналіз існуючих поглядів щодо визначення поняття «механізм». Досліджуючи дане питання, усі види визначень, які наводилися в літературі дослідниками, були систематизовані за змістом, виявлено загальні та відмінні риси, переваги та недоліки. До першого блоку ввійшли визначення господарського механізму, до другого – визначення економічного механізму, до третього – визначення механізму управління. На основі проведеного дослідження було виділено головні риси поняття «механізм» в економічній теорії: системність, організаційність, самостійність, інтегрованість, комплексність. Виділено відмінності, які простежуються між механізми антикризового управління та управління економічною безпекою. На основі проведеного аналізу було запропоновано структуру системи управління економічною безпекою та механізму управління економічною безпекою підприємства, досліджені їх елементи. Сформульовано власне визначення поняття механізму управління економічною безпекою підприємства.

Ключові слова: механізм, система управління економічною безпекою, механізм управління економічною безпекою підприємства

Рис.: 4. Бібл.: 18.

Шатохін Артем Леонідович – аспірант, кафедра економіки промисловості, Національна металургійна академія України (пр. Гагаріна, 4, Дніпропетровськ, 49600, Україна)

E-mail: axet@live.ru

Ігнашкіна Тетяна Борисівна – кандидат економічних наук, доцент, кафедра економіки промисловості, Національна металургійна академія України (пр. Гагаріна, 4, Дніпропетровськ, 49600, Україна)

E-mail: tignash@ukr.net

УДК 005.03+005934

Shatokhin A. L., Ihnashkina T. B. Sущность и составные элементы механизма управления экономической безопасностью предприятия

В статье проведен анализ существующих взглядов относительно определения понятия «механизм». Изучая данный вопрос, все виды определений, которые приводились в литературе исследователями, были систематизированы по содержанию, выявлены общие и отличительные черты, преимущества и недостатки. В первый блок вошли определения хозяйственного механизма, во второй – определения экономического механизма, в третий – определения механизма управления. На основе проведенного исследования были выделены главные черты понятия «механизм» в экономической теории: системность, организованность, самостоятельность, интегрированность, комплексность. Выделены различия, наблюдаемые между механизмами антикризисного управления и управления экономической безопасностью. На основе проведенного анализа была предложена структура системы управления экономической безопасностью и механизма управления экономической безопасностью предприятия, исследованы их элементы. Сформулировано собственное определение понятия механизма управления экономической безопасностью предприятия.

Ключевые слова: механизм, система управления экономической безопасностью, механизм управления экономической безопасностью предприятия.

Рис.: 4. Библ.: 18.

Шатохін Артем Леонідович – аспірант, кафедра економіки промисловості, Національна металургійна академія України (пр. Гагаріна, 4, Дніпропетровськ, 49600, Україна)

E-mail: axet@live.ru

Ігнашкіна Тетяна Борисівна – кандидат економічних наук, доцент, кафедра економіки промисловості, Національна металургійна академія України (пр. Гагаріна, 4, Дніпропетровськ, 49600, Україна)

E-mail: tignash@ukr.net

UDC 005.03+005934

Shatokhin A. L., Ihnashkina T. B. Essence and Component Elements of the Mechanism of Management of the Enterprise Economic Security

The article contains analysis of existing views regarding definition of the "mechanism" notion. All types of definitions, which were found in the scientific literature, were systemised by essence and common and distinctive features, advantages and shortcomings were revealed. The first block contains definitions of the business mechanism, the second – definitions of the economic mechanism, and the third – definitions of the management mechanism. On the basis of the conducted study the article marks out main features of the "mechanism" notion in the economic theory: systemacy, organisation, independence, integration and complexity. The article underlines differences between the mechanisms of anti-crisis management and economic security management. Based on the conducted analysis the article offers a structure of the system of economic security management and mechanism of economic security management of an enterprise and studies their elements. It formulates own definition of the enterprise economic security management mechanism notion.

Key words: mechanism, economic security management system, mechanism of the enterprise economic security management.

Pic.: 4. Bibl.: 18.

Shatokhin Artem L. – Postgraduate Student, Department of Industrial Economics, The National Metallurgical Academy of Ukraine (pr. Gagarina, 4, Dnipropetrovsk, 49600, Ukraine)

E-mail: axet@live.ru

Ihnashkina Tetiana B. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Industrial Economics, The National Metallurgical Academy of Ukraine (pr. Gagarina, 4, Dnipropetrovsk, 49600, Ukraine)

E-mail: tignash@ukr.net

В умовах ринкової економіки суб'єкти господарської діяльності потребують не лише забезпечення ефективної роботи, але й розробки та впровадження системи управління, яка здатна швидко реагувати на зміну зовнішнього середовища. Неповне вивчення питання управління підприємством, а також ролі економічної безпеки та її місця в управлінні призводять до виникнення сукупності проблем виробничого і невиробничого характеру. Виходячи з цього, особливої актуальності для України набуває проблема розробки ефективних і надійних механізмів управління економічною безпекою підприємства за умов нестабільної економіки.

Фундаментальні основи механізму управління економічною безпекою підприємства відображаються у працях вітчизняних і зарубіжних авторів, таких як Єрмошенко М. М., Клебанова Т. С., Клейнер Г. Б., Козаченко Г. В., Ілляшенко С. М., Олейников Є. О., Тамбовцев В. А. та ін. Але варто також відмітити недостатній науково-теоретичний рівень подальшого дослідження зазначеного питання. Свідченням цього є відносно мала кількість публікацій, які б розглядали означену проблему в частині сутності, змісту, особливостей даного виду управління. Найбільша увага в сучасних дослідженнях припадає на розробку методів діагностики та стратегії реалізації економічної безпеки підприємства, в той час як проблема механізму управління економічною безпекою підприємства не отримала значного розповсюдження в роботах науковців.

Мета роботи полягає в дослідженні економічної сутності та складових механізму управління економічною безпекою підприємства. Відповідно до мети дослідження поставлено такі завдання: провести аналіз існуючих поглядів на визначення поняття «механізм», виконати їх систематизацію, виявивши загальні і відмінні риси, переваги та недоліки, розглянути систему управління економічною безпекою підприємства та її елементи, а також структуру механізму управління економічною безпекою та сформулювати власне тлумачення даного поняття.

Для того, щоб зрозуміти економічну сутність та складові механізму управління економічною безпекою на промисловому підприємстві, розглянемо цілу систему взаємопов'язаних і взаємозалежних категорій, таких як «механізм», «господарський механізм», «економічний механізм», «управління підприємством» та ін. Для більш

кращого розуміння та повноти вивчення питання розіб'ємо категорії, що будуть аналізуватися, на три блоки – питання (рис. 1). Досліджуючи дане питання, усі визначення, що надавалися авторами, систематизовано за змістом. До першого блоку ввійшли визначення господарського механізму, до другого – визначення економічного механізму, до третього – визначення механізму управління. Розглянемо кожен блок окремо, виділяючи спільні риси та властивості механізму, що в подальшому можна буде застосувати в управлінні економічною безпекою підприємства (П. І. Б. авторів, які будуть згадуватися нижче, вживаються на мові оригіналу).

Відповідно до запропонованої схеми вивчення питання спочатку розглянемо термін «механізм» та всі похідні від нього, що найбільш часто використовуються в економічній теорії. Трактуючи терміна «механізм», що пропонуються різними вченими-економістами, різні та суперечливі.

Поняття механізму в економіку прийшло з техніки в той час, коли виникла потреба в описі та обґрунтуванні виробничих процесів. До економічної науки з техніки перейшло розуміння руху механізму, його будови, переміщення, використання різних ресурсів з метою отримання запланованого кінцевого результату.

За тлумачним словником надається декілька визначень терміну механізм:

- 1) пристрій, що передає або перетворює рух;
- 2) внутрішня будова, система чого-небудь;
- 3) сукупність станів і процесів, з яких складається певне явище [1].

Формулювання, що надане в словнику, надмірно розширене ознаками, тобто не зрозуміло, які властивості повинен мати даний термін в економічній теорії. Тобто, у поняття механізму можна включити будь-який економічний, організаційний та інший процес у господарській системі. Визначити сутність та роль механізму в управлінні економічною безпекою підприємства з даного визначення неможливо, отже існує потреба в подальшому вивченні питання.

У першому блоці розглянемо визначення господарського механізму. У сучасному економічному словнику авторів Райзберг Б. А., Лозовського Л. Ш., Стародубцевої Е. Б. надається визначення терміна як системи методів і форм управління суспільним виробництвом та його складовими

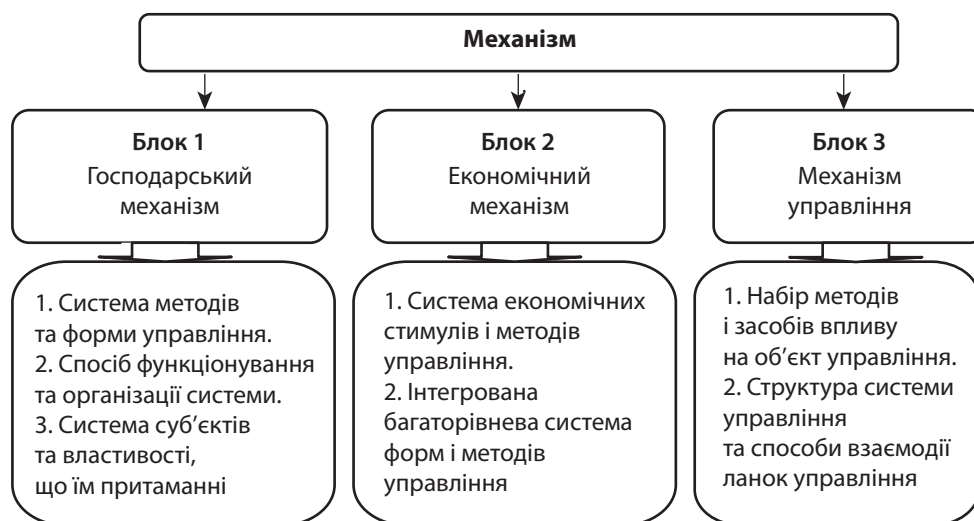

Рис. 1. Систематизація категорії «механізм»

[2]. При цьому господарський механізм виступає як метод господарювання, який у своєму складі має економічні важелі впливу. Сама сутність механізму розуміється як саморегулюючий процес з відповідними закономірностями. Потрібно зазначити два важливих моменти. Перший – механізм наділяється властивостями організації виробництва, тобто виступає об'єднуючим і керуючим елементом у системі господарювання. Другий – механізм наділяється важливою ознакою – самостійністю у функціонуванні, хоча вона і відносна.

Ульянов В. А. під господарським механізмом розуміє спосіб функціонування та організації виробництва, системи функціонування виробничих відносин, які виступають в реалізації господарських форм [3]. Далі дослідник відображає не лише виробничі відносини, але й форми організації виробничих сил, організаційну структуру виробництва, а також охоплює елементи надбудови (державне регулювання, правові норми, методи управління і т. д.). На нашу думку, важливим у даному визначенні є те, що простежуються фактори забезпечення механізму управління економічною безпекою: нормативно – правові та організаційні. Хоча зазначаються не всі фактори (відсутні ресурсні та методичні), але вже є посилання на них.

Осипов Ю. М. під господарським механізмом розуміє суспільну систему господарюючих суб'єктів, що мають власну систему механізмів [4, с. 35]. Дана система має свої господарські інститути, які регулюють їх діяльність. Господарський механізм у даному визначенні висвітлюється як мережа взаємодіючих центрів, головна ознака яких полягає в здатності шукати та накопичувати інформацію, а потім обмінюватися між собою. Сутність господарського механізму зосереджується на суб'єктах та їх діяльності. Однозначно погодитися з такою трактовкою не можна, адже сутність механізму розуміється як система елементів, кожен з яких може мати, у свою чергу, ще систему механізмів, тобто «механізм в механізмі». На наш погляд, головне, що потрібно відмітити, – будь-який механізм може мати складну систему, але чим вона простіше – тим є більш керованою. Також у простій системі легше простежити взаємозв'язки елементів, виявити та усунути їх недоліки.

У другому блоці дослідимо поняття економічного механізму. Воеводин С. А. розуміє дану категорію як сукупність елементів управління, нормування та обліку результатів та витрат [5, с. 3]. На нашу думку, визначення не є повним, у ньому відсутня система цілей, однак механізм вже має притаманні функції управління та організації. Филиппов В. Ф. [6, с. 56] під економічним механізмом розуміє систему економічних стимулів та методів управління, які направлені на забезпечення ефективності роботи персоналу підприємства. На наш погляд, це не зовсім вірно, адже все закінчується на мотивації персоналу. Однак головна думка, на яку потрібно звернути увагу, полягає в тому, що механізм управління повинен у своєму складі мати повний набір методів для управління елементами системи.

Більш повне та точне визначення, на нашу думку, надають такі автори, як Букреев А. М., Кремер К. И., Дударев О. Е. Під економічним механізмом вони розуміють інтегровану багаторівневу систему форм і методів господарювання, ціллю якої є фінансове оздоровлення підприємства у кризовій ситуації чи стані [7, с. 53]. У структурі механізму вони виділяють три механізми: механізм конкуренції та ціноутворення; механізм відтворення факторів виробни-

цтва; акціонерний механізм. Тобто механізм має ознаки складної та комплексної системи з елементами. Досить вдалою, з точки зору авторів, є думка щодо інтегрованості механізму. Адже механізм управління економічною безпекою невід'ємно пов'язаний (інтегрований) з механізмом управління всього підприємства.

Існування різних в економічній теорії поглядів на визначення «господарського механізму» та «економічного механізму» посилює невизначеність поняття «механізму управління». На основі проаналізованої літератури можна виділити два основних напрямки визначення. Перша група авторів [8, 9, 10 та ін.] вважають, що механізм управління – це набір методів та засобів впливу на об'єкт управління. Однак підтримати дану точку зору повністю не можна, адже методи та засоби управління більше відносяться до механізму забезпечення, який входить до складу механізму управління. Друга група авторів [11, 12 та ін.] розуміє під механізмом управління структуру самої системи управління та способи взаємодії ланок у цій системі. Логіка даного підходу полягає в такому: є елементи, кожен з яких має своє місце, тобто знаходиться в системі взаємозв'язків, а здатність впливу на їх структуру та зв'язки – є механізм управління. Отже, проаналізувавши найбільш поширені визначення, ми можемо дійти висновку, що механізм управління повинен включати такі складові елементи: суб'єкти управління та їх цілі, методи впливу на об'єкт управління, ресурси для забезпечення управління.

Потрібно також відмітити, що нами не було наведено всі види визначень механізму, що зустрічаються в спеціальній літературі. Є ряд інших типів визначень, які у своєму складі мають механізм. До них можна віднести фінансовий механізм, організаційно-економічний механізм, соціально – економічний механізм розвитку та ін. Спільним у цих визначеннях є посилання на механізм, як системи з елементами, які виконують свої завдання та функції відповідно до специфіки галузі, в якій термін вживається.

Узагальнюючи аналіз визначень механізму в економічній теорії, можна виділити головні риси, які також будуть властиві механізму управління економічною безпекою: системність, організаційність, самостійність, інтегрованість, комплексність.

Властивість *системності* означає, що механізм наділяється ознаками системи, в якій знаходяться та функціонують елементи.

Організаційність полягає в тому, що механізм визначає місце кожного елемента та наділяє певними функціями в системі для забезпечення стабільної та ефективної роботи.

Самостійність механізму полягає у відокремленості від інших механізмів виробничих одиниць. Проте така відокремленість відносна. Адже деякі завдання, які постають перед механізмом, не можуть бути виконані самостійно без участі інших систем.

Інтегрованість механізму, а особливо механізму управління економічною безпекою, розуміється як цілісність та єдність із загальною системою управління підприємством.

Комплексність механізму полягає в тому, що до його складу входять відповідні елементи, органи, сили, засоби управління, покликані забезпечити надійність функціонування системи.

Аналізуючи наукові праці щодо сутності механізму економічної безпеки підприємства, загальноприйнятого визначення ми не знайшли. Механізм управління еконо-

мічною безпекою в літературі здебільшого пов'язують з антикризовим управлінням або розуміють надто вузько [8, 13, 14 та ін.]. На наш погляд, потрібно виділити відмінності, які простежуються в даних визначеннях (рис. 2). Адже чіткої межі між механізмом антикризового управління та механізмом управління економічною безпекою немає. Хоча ці дві ситуації відрізняються за багатьма ознаками.

Отже, як бачимо, механізм антикризового управління відрізняється від механізму управління економічною безпекою за об'єктом управління та станом підприємства. Якщо в першому випадку – це кризове явище підприємства, то в другому – загроза функціонування підприємства в довгостроковому та короткостроковому періоді. Більшість економістів також зазначають, що механізм антикризового управління спрямований на попередження та подолання фінансових криз, а також мінімізацію негативних фінансових наслідків [15, 16, 17 та ін.], у той час як управління економічною безпекою спрямоване на постійний захист підприємства. Відрізняються два механізми інструментарієм, який використовується. Перший використовує санацію, реструктуризацію, реінжиніринг, а другий – тарифи, ціни, санкції, штрафи. Також потрібно відмітити, що управління економічною безпекою здійснюється на всіх рівнях: стратегічному, тактичному та оперативному.

Використовуючи головні ознаки механізму в економічній теорії, які нами були виділені раніше, розглянемо питання механізму управління економічною безпекою підприємства. Отже під механізмом будемо розуміти всю систему елементів економічної безпеки, а також властивості складових в їхньому взаємозв'язку. Управління механізмом забезпечується за рахунок впливу на роботу елемента в системі, що, у свою чергу, призводить до зміни стану та роботи всіх елементів.

Основними елементами такої системи є об'єкт і суб'єкт управління та інші складові. Розглянемо ці елементи детальніше. До об'єкта управління входять всі елементи економічної системи підприємства (майно, ресурси, персонал, матеріальні та нематеріальні активи).

Суб'єктами управління є ті особи, підрозділи, служби, органи, відомства, установи, що безпосередньо займаються забезпеченням управління, діагностикою та контролем рівня економічної безпеки підприємства. Діагностика та контроль економічної безпеки реалізується через аналіз загрозливих та небезпечних ситуацій, тенденцій їх розвитку, а також своєчасного виявлення причин зміни рівня економічної безпеки в середовищі функціонування підприємства під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів. Управління економічною безпекою реалізується через підготовку та реалізацію управлінських рішень щодо об'єкта управління.

Також потрібно зауважити, що систему управління економічною безпекою умовно можна розділити на два рівні: перший – рівень, на якому функціонує суб'єкт управління, тобто координуючий рівень; другий – виконавчий – сфера функціонування об'єкта управління.

Кожне промислове підприємство функціонує під впливом певних обставин і факторів як усередині організації, так і навколо, які впливають на прийняття управлінських рішень. Таким чином, у структурі системи управління необхідно відобразити як зовнішні, так і внутрішні фактори впливу. У даній структурі, на нашу думку, важливим елементом є рівень економічної безпеки, тобто індикатор, який показує ступінь захищеності об'єкту управління від впливу зовнішніх та внутрішніх факторів.

Структурна схема системи управління економічною безпекою підприємства з урахуванням всіх елементів, що були зазначені вище, наведена нами на рис. 3.

Розробка механізму управління економічною безпекою є індивідуальною для кожного суб'єкта господарської діяльності, що потребує врахування його стратегічних цілей і вирішення комплексу складних та багатоаспектних завдань. Усе це обумовлює необхідність системного та комплексного підходу до формування механізму управління економічною безпекою підприємства. На основі раніше виділених нами ознак механізму в економічній теорії потрібно відмітити, що до його складу повинні ввійти такі складові: методи, засоби, важелі та ресурси. Також до складу потріб-

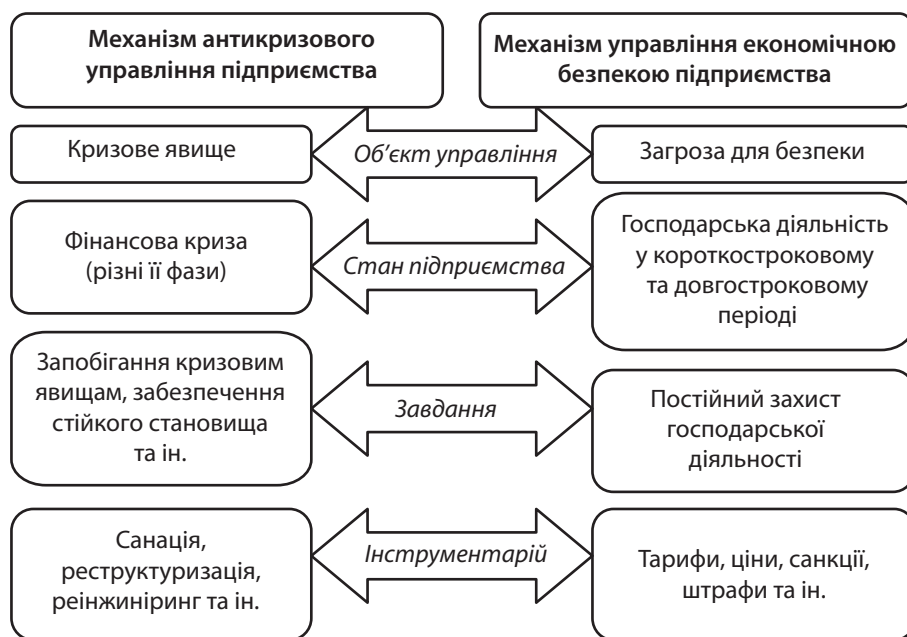

Рис. 2. Порівняння механізмів антикризового управління підприємства та управління економічною безпекою підприємства

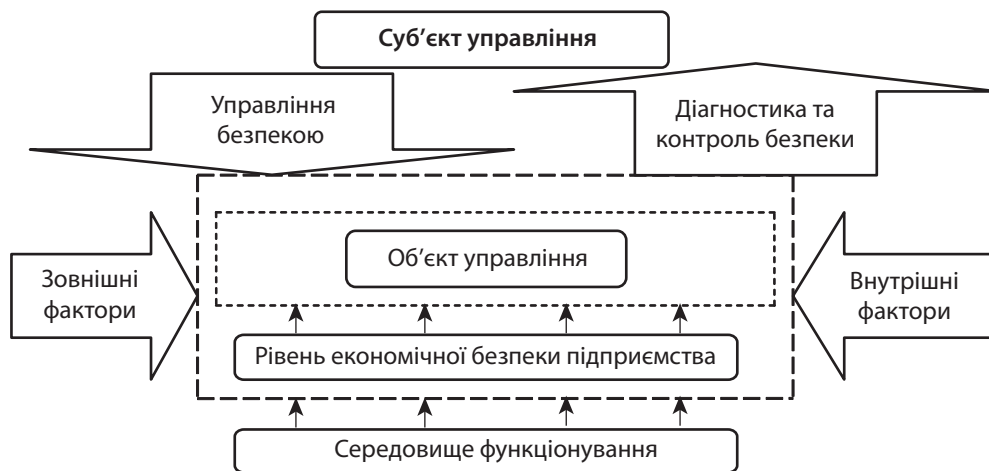

Рис. 3. Структура системи управління економічною безпекою підприємства

но включити елементи системи управління економічною безпекою, адже механізм має ознаку системи з елементами. Структура механізму управління економічною безпекою підприємства, запропонована авторами, наведена на рис. 4. Розглянемо кожен з елементів даного механізму окремо.

Методи управління – сукупність способів і прийомів впливу суб'єкта управління на об'єкт управління з метою досягнення поставленої мети. За змістом їх можна класифікувати на економічні, юридичні, адміністративні, виробничі та ін. Зазвичай, один метод не використовується в процесі управління, вони застосовуються в комплексі, в залежності від ситуації, тому можлива перевага одних над іншими.

До ресурсів забезпечення управління можна віднести весь потенціал (матеріальний, фінансовий, організаційний, інноваційний та ін.), що є в розпорядженні. Роль ресурсів дуже важлива, без них суб'єкт не досягне страте-

гічної мети. Їх значення полягає в можливості розробляти оптимальну для суб'єкта стратегію (джерело формування) та впливати на зовнішнє середовище організації (характер використання).

За допомогою важелів управління (інструментів) здійснюється вплив на економічний стан підприємства з метою досягнення управлінських рішень. Їх умовно можна поділити на фінансово-економічні (тарифи, ціни, доходи, податки, ін.) та нормативно-розпорядчі (норми та нормативи, санкції, штрафи та ін.) [18]. Через призму управління вони використовуються як засіб зміни економічного стану суб'єкту господарювання.

Для ефективного функціонування механізму управління економічною безпекою підприємства потрібні відповідні засоби, що забезпечують умову функціонування. До таких засобів можна віднести нормативно-правові (зако-

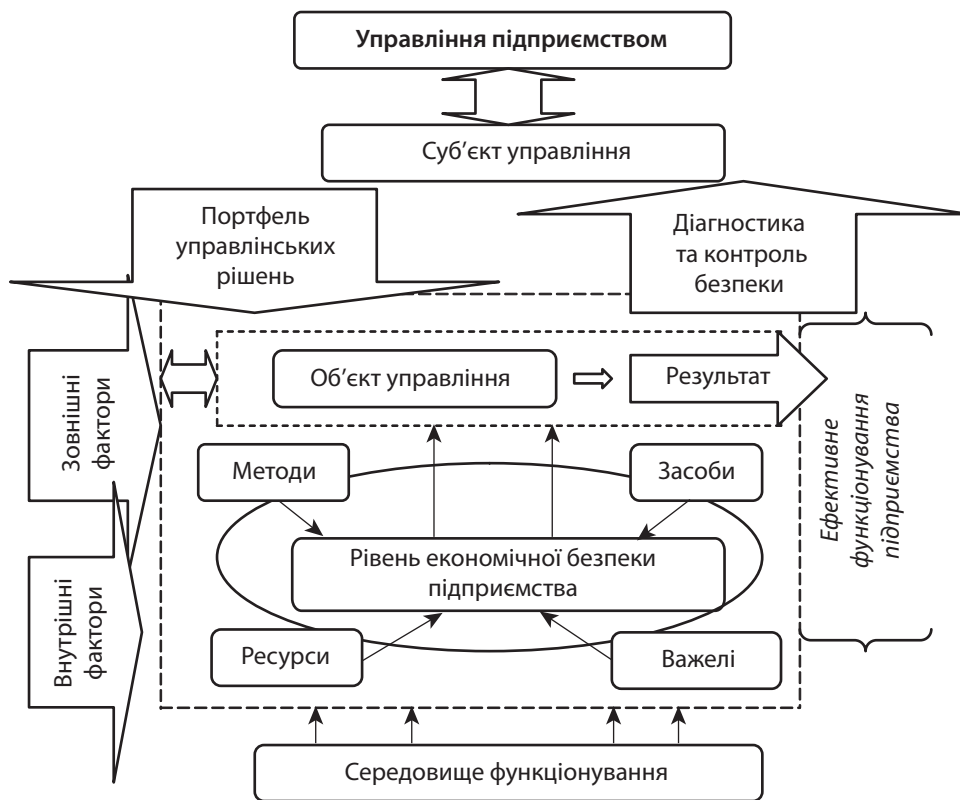

Рис. 4. Структура механізму управління економічною безпекою підприємства

нодавчі, адміністративні акти та ін.), організаційні (різноманітні інститути по забезпеченню економічної безпеки, структурні підрозділи підприємства), ресурсні (фінансові, інформаційні, кадрові, маркетингові), методичні (моделі оптимізації, сценарії, методики оцінки).

Механізм управління економічною безпекою підприємства повинен забезпечувати своєчасне виявлення різноманітних небезпек, прогнозування їх наслідків, визначення методів збирання та надання інформації до керуючого центру, який приймає рішення щодо подальших дій.

Результати дослідження механізму управління економічною безпекою дозволили авторам надати власне його визначення, що враховуватиме всі наведені елементи. Отже, механізм управління економічною безпекою підприємства – це система, яка складається з суб'єкта та об'єкта управління, що використовують різноманітні методи, важелі, засоби, ресурси для своєчасного вирішення комплексу завдань з метою захисту, підтримання та покращення господарської діяльності в умовах постійної зміни зовнішнього середовища.

ВИСНОВКИ

За умов подальшого ускладнення й посилення конкурентних відносин та боротьби, важливе значення набуває питання побудови механізму управління економічною безпекою підприємства.

Розглянувши визначення механізму в економічній теорії дозволили виділити головні риси (системність, організаційність, самостійність, інтегрованість, комплексність), якими також повинен бути наділений механізм управління економічною безпекою.

На підставі проведеного аналізу понять механізму, нами була запропонована структура системи управління економічною безпекою. Вона дозволила побудувати структуру механізму управління економічною безпекою підприємства, розглянути сутність, елементи та надати його визначення. Адже без належного розуміння самої сутності та складових механізму управління економічною безпекою неможливе подальше вивчення питань, пов'язаних з методичним забезпеченням процесу управління економічною безпекою, що є метою наступного етапу дослідження. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Академічний тлумачний словник (1970 – 1980) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sum.in.ua/s/mekhanizm>
2. Современный экономический словарь [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.smartcat.ru/Referat/atyelramnz/>
3. Управление организацией: Энциклопедический словарь / Под ред. А. Г. Поршнева, А. Я. Кибанова и В. Н. Гунина. – М. : ИНФРА-М, 2001. – X, 822 с.
4. Осипов Ю. М. Основы теории хозяйственного механизма / Ю. М. Осипов. – М. : Изд-во МГУ, 1994. – 368 с.
5. Воеводин С. А. Экономический механизм управления промышленным производством. Методика и практика организации / С. А. Воеводин. – К. : Вища школа, 1991. – 159 с.
6. Филиппов В. Ф. Беседы о хозяйственном механизме / В. Ф. Филиппов. – 2-е изд., доп. – М. : Политиздат, 1984. – 192 с.
7. Букреев А. М. Экономический механизм антикризисного предприятия : монография / А. М. Букреев, К. И. Кремер, О. Е. Дударев ; РосНОУ(ВФ), АНОО ВИВТ. – Воронеж : Научная книга, 2007. – 232 с.
8. Маннапов Р. Г. Современные закономерности, принципы, задачи и механизмы регионального управления / Р. Г. Маннапов, Л. Г. Ахтариева // Вестник Челябинского государственного университета. – 2009. – № 3 (141). – С. 47 – 56.

9. Падалка О. В. Механизм управления стратегическим развитием организации / О. В. Падалка // Материалы II Всерос. науч.-практ. конф. «Современные тенденции развития теории и практики управления отечественными предприятиями». – Ставрополь, 2008 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://abiturient.ncstu.ru/Science/conf/past/2008/kman2/01/29>

10. Вершигора Е. Е. Менеджмент : учеб. пособие. – 2-е изд., перераб. и доп. / Е. Е. Вершигора. – М. : ИНФРА-М, 2003. – 283 с.

11. Симкин Д. Г. Некоторые особенности развития организационно-экономического механизма управления регионом / Д. Г. Симкин // Вестник ОГУ. – 2009. – № 8 (102). – С. 88 – 92.

12. Мишин В. М. Исследование систем управления : учеб. для вузов / В. М. Мишин. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 527 с.

13. Василенко В. О. Антикризисное управление предприятием : навч. посіб. / В. О. Василенко. – К. : ЦНЛ, 2005. – 504 с.

14. Гаврилюк А. М. Формування системи управління економічною безпекою підприємства / А. М. Гаврилюк // Економіка та держава. – 2005. – № 10. – С. 43 – 45.

15. Вишневская О. В. Антикризисное управление предприятием [Текст] / О. В. Вишневская. – Ростов-н/Д. : Феникс, 2008. – 313 с.

16. Бланк И. А. Сущность, задачи и принципы антикризисного управления предприятием / И. А. Бланк [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.elitarium.ru/2010/06/15/antikrizisnoje_upravljenije.html

17. Захаров В. Я. Антикризисное управление. Теория и практика / В. Я. Захаров, А. О. Блинов, Д. В. Хавин – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2007. – 287 с.

18. Райзберг Б. А. Современный экономический словарь / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева. – 2-е изд., испр. – М. : ИНФРА-М, 1999. – 479 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://dic.academic.ru/dic.nsf/econ_dict/1664

REFERENCES

- “Akademichnyi tлумачnyi slovnyk (1970-1980)” [Academic Dictionary (1970-1980)]. <http://sum.in.ua/s/mekhanizm>
Bukreev, A. M., Kremer, K. I., and Dudarev, O. E. *Ekonomicheskiy mekhanizm antikrizisnogo predpriiatiia* [Economic mechanism of crisis enterprise]. Voronezh: Nauchnaia kniga, 2007.
- Blank, I. A. “Sushchnost, zadachi i printsipy antikrizisnogo upravleniia predpriatiia” [Essence, objectives and principles of crisis management]. http://www.elitarium.ru/2010/06/15/antikrizisnoje_upravljenije.html
- Filippov, V. F. *Besedy o khoziaystvennom mekhanizme* [Conversations about the economic mechanism]. Moscow: Politizdat, 1984.
- Havryliuk, A. M. “Formuvannia systemy upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva” [Formation control system of economic security]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 10 (2005): 43-45.
- Mannapov, R. G., and Akhtarieva, L. G. “Sovremennye zakonomernosti, printsipy, zadachi i mekhanizm regionalnogo upravleniia” [Modern laws, principles, objectives and mechanisms of regional management]. *Vestnik ChGU*, no. 3 (2009): 141-47.
- Mishin, V. M. *Issledovanie sistem upravleniia* [Research management systems]. Moscow: YUNITI-DANA, 2003.
- Osipov, Yu. M. *Osnovy teorii khoziaystvennogo mekhanizma* [Fundamentals of the theory of economic mechanism]. Moscow: MGU, 1994.
- Padalka, O. V. “Mekhanizm upravleniya strategicheskim razvitiem organizatsii” [Mechanism of management of strategic development of the organization]. <http://abiturient.ncstu.ru/Science/conf/past/2008/kman2/01/29>
- Rayzberg, B. A., Lozovskiy, L. Sh., and tarodubtseva, E. B. “Sovremennyy ekonomicheskiy slovar” [Modern Dictionary of Economics]. http://dic.academic.ru/dic.nsf/econ_dict/1664
- Simkin, D. G. “Nekotorye osobennosti razvitiia organizatsionno-ekonomicheskogo mekhanizma upravleniia regionom” [Some features of the development of organizational and economic mechanism of management of the region]. *Vestnik OGU*, no. 8 (102) (2009): 88-92.
- “Sovremennyy ekonomicheskiy slovar” [Modern Dictionary of Economics]. <http://www.smartcat.ru/Referat/atyelramnz/>
- Upravlenie organizatsiy: Entsiklopedicheskiy slovar* [Organization Management : Collegiate Dictionary]. Moscow: INFRA-M, 2001.

Voevodin, S. A. *Ekonomicheskiy mekhanizm upravleniia promyshlennym proizvodstvom. Metodika i praktika organizatsii* [Economic mechanism of industrial management. Methodology and practice of the organization]. Kyiv: Vishcha shkola, 1991.

Vishnevskaya, O. V. *Antikrizisnoe upravlenie predpriiatiem* [Crisis management company]. Rostov-na-Donu: Feniks, 2008.

Vasylenko, V. O. *Antykryzove upravlinnia pidpriemstvom* [Crisis management]. Kyiv: TsNL, 2005.

Vershigora, E. E. *Menedzhment* [Management]. Moscow: IN-FRA-M, 2003.

Zakharov, V. Ya., Blinov, A. O., and Khavin, D. V. *Antikrizisnoe upravlenie. Teoriia i praktika* [Crisis management. Theory and practice]. Moscow: YuNITI-DANA, 2007.

УДК 658.8:659.127

ФОРМИРОВАНИЕ МАРКЕТИНГОВОЙ РАБОТЫ ПО ОРГАНИЗАЦИИ И ПОДДЕРЖКЕ КОРПОРАТИВНОГО САЙТА КОМПАНИЙ, РАБОТАЮЩИХ НА ПОТРЕБИТЕЛЬСКОМ РЫНКЕ

© 2014 ЯРЫМ-АГАЕВ А. Н., ДЕБЕЛАЯ А. А.

УДК 658.8:659.127

Ярым-Агаев А. Н., Дебелая А. А. Формирование маркетинговой работы по организации и поддержке корпоративного сайта компаний, работающих на потребительском рынке

В статье рассмотрены основные вопросы организации интернет-маркетинга на малых и средних предприятиях Украины, обоснована необходимость создания и маркетинговой поддержки сайта, а также приведены рекомендации по разработке, внедрению и сопровождению корпоративных сайтов для маркетологов и менеджеров по рекламе. Рассмотрены такие направления работы с сайтом, как анализ сайтов конкурентов, создание корпоративного сайта, информационное наполнение сайта, индексация сайта и работа по его продвижению в поисковых системах, размещение ссылок на сайт на информационных порталах, создание страниц в социальных сетях, работа на форумах, информационные почтовые рассылки, работа с аналитикой сайта и обеспечение обратной связи с пользователями сайта. Приведенные рекомендации позволяют повысить имидж сайта, привести новых клиентов, организовать эффективное сотрудничество со специалистами по созданию и продвижению сайта и достичь максимального эффекта от данного источника рекламы и продаж.

Ключевые слова: сайт, интернет-маркетинг, продвижение, контент.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Библ.:** 11.

Ярым-Агаев Александр Николаевич – кандидат экономических наук, доцент, кафедра экономики и маркетинга, Донецкий национальный технический университет (ул. Артема, 58, Донецк, 83001, Украина)

Дебелая Анна Александровна – магистрант, Донецкий национальный технический университет (ул. Артема, 58, Донецк, 83001, Украина)
E-mail: debelaya.a@gmail.com

УДК 658.8:659.127

Ярим-Агаев О. М., Дебела Г. О. Формування маркетингової роботи з організації та підтримки корпоративного сайту компаній, що працюють на споживацькому ринку

У статті розглянуті основні питання організації інтернет-маркетингу на малих і середніх підприємствах України, обґрунтовано необхідність створення та маркетингової підтримки сайту, а також наведено рекомендації з розробки, впровадження та супроводу корпоративних сайтів для маркетологів і менеджерів з реклами. Розглянуто такі напрямки роботи з сайтом, як аналіз сайтів конкурентів, створення корпоративного сайту, інформаційне наповнення сайту, індексація сайту і робота з його просування в пошукових системах, розміщення посилань на сайт на інформаційних порталах, створення сторінок у соціальних мережах, робота на форумах, інформаційні поштові розсилки, робота з аналитикою сайту і забезпечення зворотного зв'язку з користувачами сайту. Наведені рекомендації дозволять підвищити імідж сайту, залучити нових клієнтів, організувати ефективну співпрацю з фахівцями зі створення та просування сайту і досягти максимального ефекту від даного джерела реклами і продажу.

Ключові слова: сайт, інтернет-маркетинг, просування, контент.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 11.

Ярим-Агаев Олександр Миколайович – кандидат економічних наук, доцент, кафедра економіки та маркетингу, Донецький національний технічний університет (вул. Артема, 58, Донецьк, 83001, Україна)

Дебела Ганна Олександрівна – магістрант, Донецький національний технічний університет (вул. Артема, 58, Донецьк, 83001, Україна)
E-mail: debelaya.a@gmail.com

UDC 658.8:659.127

Yarym-Agayev O. M., Debela G. O. Formation of Marketing Activity on Organisation and Support of a Corporate Site of Companies that Operate in the Consumer Market

The article considers main issues of organisation of Internet marketing at small and medium enterprises of Ukraine, shows a necessity of development and marketing support of the site and provides recommendations on development, implementation and maintenance of corporate sites for marketing and advertising managers. The article considers such directions of operation with the site as analysis of sites of competitors, development of a corporate site, information provision of the site, site indexation and its promotion in search engines, placing site links at information portals, creation of pages in social networks, work at forums, information mailings, operation with site analytics and ensuring feedback with the site visitors. The listed recommendations would allow increase the site image, attract new clients, organise efficient co-operation with specialists on development and promotion of the site and achieve the maximal effect from this source of advertisement and sales.

Key words: site, Internet marketing, promotion, content.

Pic.: 1. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 11.

Yarym-Agayev Oleksandr M. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Economics and Marketing, Donetsk National Technical University (vul. Artema, 58, Donetsk, 83001, Ukraine)

Debela Ganna O. – Graduate Student, Donetsk National Technical University (vul. Artema, 58, Donetsk, 83001, Ukraine)
E-mail: debelaya.a@gmail.com

Качественная подготовка маркетологов имеет важное значение в период становления рынка в Украине. Актуальным вопросом в данной сфере является готовность и способность специалистов работать в

интернет-пространстве без которого современный бизнес просто не может существовать.

Вышесказанное предопределяет актуальность формирования у маркетолога и рекламного менеджера знаний